

Oppgave 4.1

Hva er et konstruksjonsmateriale, designmateriale?

Oppgave 4.2

Hvilke grupper konstruksjonsmaterialer, designmaterialer har vi?

Oppgave 4.3

Hva er egenskapen styrke til et konstruksjonsmateriale?

Oppgave 4.4

Hva er mekaniske egenskaper?

Oppgave 4.5

Hva er teknologiske egenskaper?

Oppgave 4.6

Hva er fysikalske egenskaper?

Oppgave 4.7

Hva er materialprøvingens oppgave i snevreste forstand?

Oppgave 4.8

Hvorfor er de mekaniske prøvemethodene i mange tilfelle utilstrekkelige?

Oppgave 4.9

Hvorfor er det nødvendig med forskrifter for metoder og prøvestykker?

Oppgave 4.10

Hva mener vi med representativitet av prøvestaver og prøvemethoder?

Oppgave 4.11

Hvilke andre begrensninger har materialprøvemethodene generelt?

Oppgave 4.12

Hva slags spenningstilstand har vi under strekkprøving?

Oppgave 4.13

Hva er nominell og reell spenning i en strekkstav?

Oppgave 4.14

Tegn spenning - tøyning diagram for bløtt stål og for et annet metall?

Oppgave 4.15

Tegn en strekkprøvestav.

Oppgave 4.16

Hva kalles R_a , R_b , R_e og R_m og hva slags betydning har de?

Oppgave 4.17

Definer forlengelse og kontraksjon.

Oppgave 4.18

Hva uttrykker E-modulen?

Oppgave 4.19

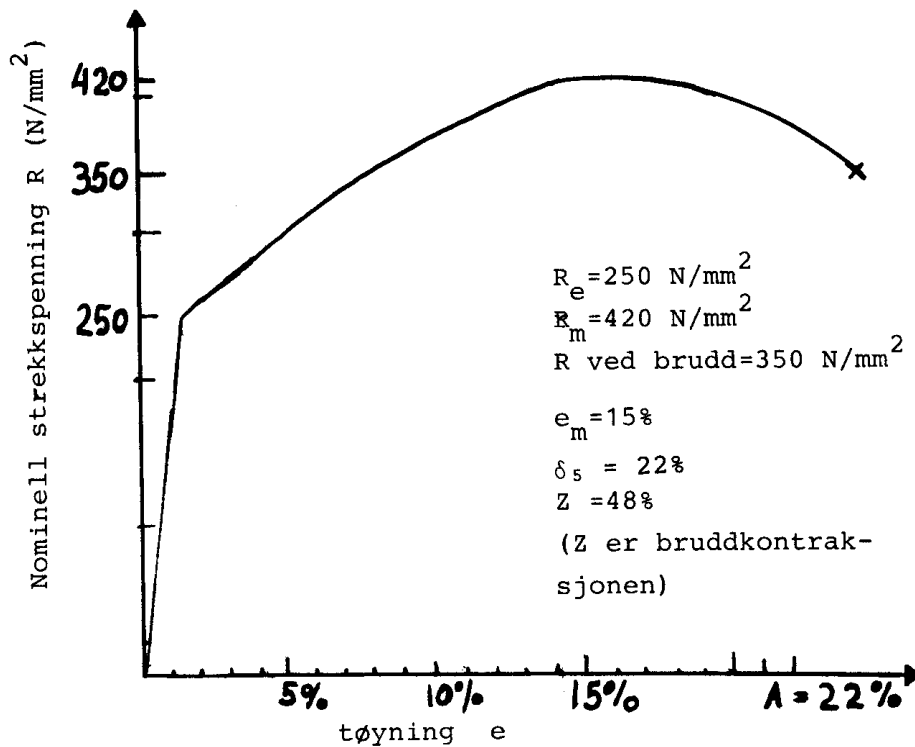
Hva er E-modulen for stål, aluminium og bly?

Oppgave 4.20

Hvorfor har forholdet L_0/d_0 betydning for forlengelsen?

Oppgave 4.21

Figuren under viser data fra et strekkforsøk.

Spenning – tøyningsdiagram fra strekkforsøk.

- Definer R_e , R_m og δ_5
- Beregn sann tøyning ved 10% varig forlengelse av strekkstaven.
- Beregn sann tøyning av staven omkring bruddstedet.

Oppgave 4.22

Hva er prinsippene for HB-, HV- og HR-prøving?

Oppgave 4.23

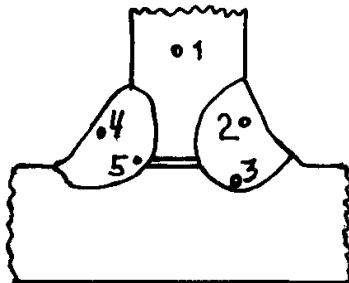
Hvilke begrensninger har HB-prøving?

Oppgave 4.24

Kan σ_B beregnes ut fra HV-tallet?

Oppgave 4.25

En kontrollør fra Det norske Veritas, DnV, har vært ute på oppdrag og tatt med seg noen utkutt av et par sveiser. Sveisene ble utført på en boreplattform under bygging. I laboratoriet ble det laget såkalte slip av prøvene, slik som vist i figuren. På disse slipene ble det utført hardhetsmålinger med Vickers metode (HV). Til målingene ble det brukt en belastning på 30kp.

Resultatet av målingene ble:

måling	d_1 (mm)	d_2 (mm)
	0,700	0,791
1	0,620	0,581
3	0,415	0,446
4	0,493	0,532
5	0,398	0,393

Slip av sveisen og resultat av målinger.

a) Beregn hardheten i punktene 1 – 5.

DnV sine krav til godkjenning av en sveis til offshore konstruksjoner er gitt slik →

b) Kan sveisen godkjennes etter DnV sine krav til hardhet?

6.4.3.10 Hardness tests: The maximum hardness at any part of the weldment is not to exceed 325 HV . A lower hardness level may be required if structural members will be exposed to environments which may cause stress corrosion.

Oppgave 4.26

Under hvilke betingelser oppstår utmatting?

Oppgave 4.27

Hva er karakteristisk for bruddflaten i et utmattingsbrudd?

Oppgave 4.28

Hvilke spenningstilstander (-variasjoner) er aktuelle i utmattingsammenheng?

Oppgave 4.29

Hvordan starter et utmattingsbrudd (Mekanismen)?

Oppgave 4.30

Hvordan måles og defineres utmattingsfasthet (-grense)?

Oppgave 4.31

Tegn et Smith-diagram. Hva kan det brukes til?

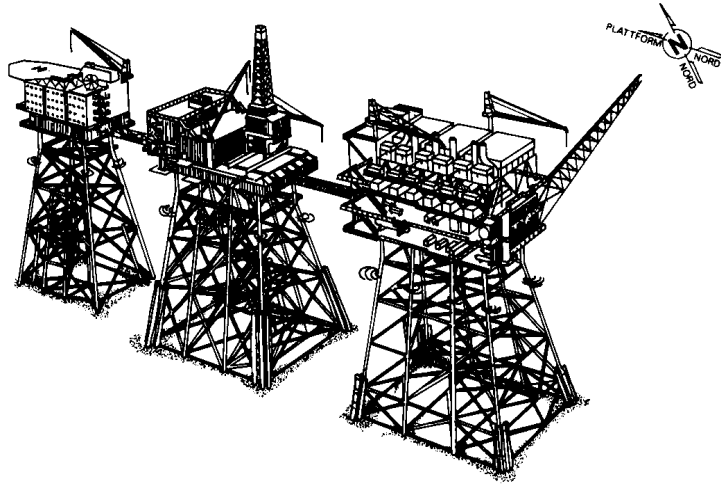
Oppgave 4.32

Hvordan kan faren for utmattingsbrudd reduseres?

Oppgave 4.33

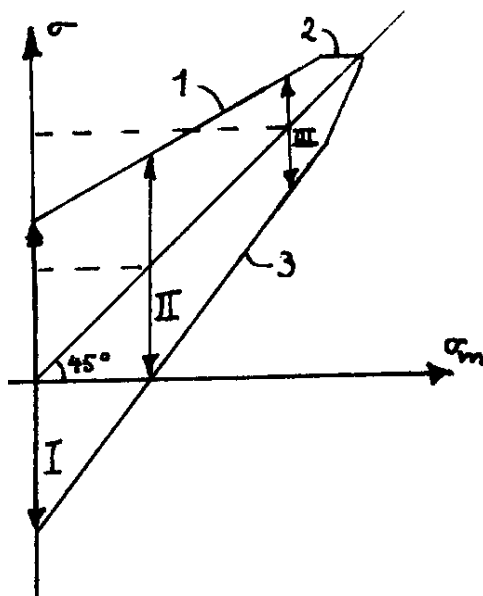
- Hvilke faktorer er medbestemmende for utmattingsfastheten?
- Hvordan bestemmes utmattingsfastheten eksperimentelt?
- Hva karakteriserer et utmattingsbrudd? Vis et typisk eksempel på et slikt brudd.

Stendere, stag og fester på en bunnfast oljeplattform (se Figur 1) i Nordsjøen er kontinuerlig belastet med bølgeslag av varierende styrke og frekvens. Vi skal sammenholde belastning med prøvedata for å vurdere de enkelte konstruksjonsdelers levetid.

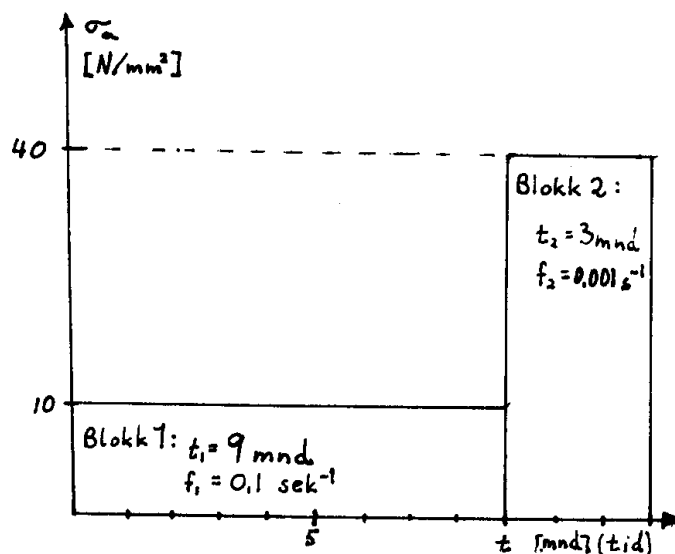

Figur 1. Bunnfaste oljeplattformer.

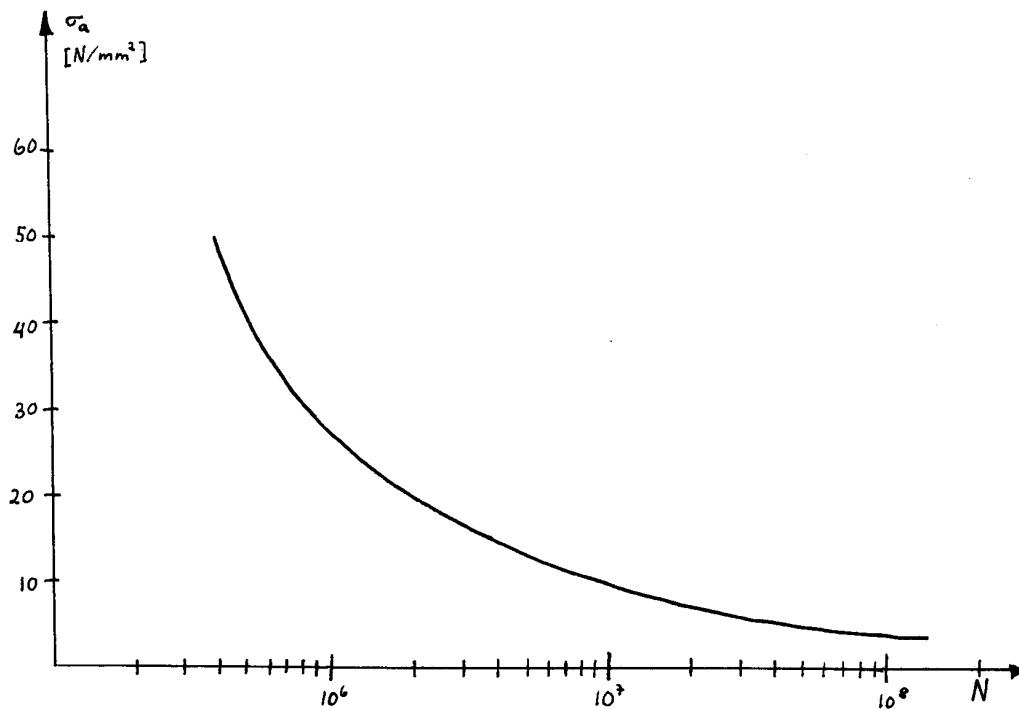
- I det viste Smith diagrammet i Figur 2 er det angitt tre tilstander I – III. Hva kalles de tre belastningstilstandene? Beskriv belastningstilstanden i et spenning - tid diagram. Hva angir linje 1, 2 og 3 i Smith diagrammet?
- I et bestemt stag i plattformen opptrer rene normalkrefter som fører til normalspenninger med varierende styrke og frekvens. Vi forenkler forholdene ved å anta at spenningsforløpet over et år er sammensatt av to blokker, en på 9mnd. Og en på 3mnd. Blokkene representerer spenning - tid forløpet i hhv. sommer- og vinterperioden som vist i Figur 3. Innen hver blokk er spenning – tid kurven sinusformet med konstant amplitude og frekvens. Middelspenningen er 0. Utmattingsfastheten for materialet er i det aktuelle miljø er gitt av Wöhlerkurven i Figur 4. Beregn stagets levetid i hele år.

Figur 2. Smith diagram.

Figur 3. Blokk diagram.

Oppgave 4.33, forts

Figur 4. Wöhlerkurve.

Oppgave 4.34

Hva er siging, og når kan siging opptre i metaller?

Oppgave 4.35

- Beskriv kort Sigeprøving.
- Hvilke metallegeringer er de mest temperaturobestandige?

Oppgave 4.36

Hvordan går det med sann flytespenning σ_F , sann bruddspenning σ_B og sann brudd forlengelse δ_B ved lave temperaturer?

Oppgave 4.37

Hva er et omslagsområde for stål?

Oppgave 4.38

Hvordan måles skårslagseighet?

Oppgave 4.39

Hva sier en slagseighetskurve oss?

Oppgave 4.40

Hva er omslagstemperaturen og hvilken betydning har den?

Oppgave 4.41

Har alle metaller et omslagsområde?

Oppgave 4.42

- a) Beskriv metoden for skårslagprøving. Forklar forskjellen mellom skjærbrudd og kløvningsbrudd, Karakteriser bruddtypene.
Hvilken gitterstruktur er det vi forbinder ved kløvningsbrudd?
- b) Vis eksempler på de diagram som skårslagdata settes opp i for å gi de karakteristiske omslagskurver.
Vis i diagrammet hvordan vi definerer omslagstemperaturen for vanlig konstruksjonsstål.
Tegn så inn i diagrammet en karakteristisk prøvekurve for Al- eller Cu-legeringer.
Forklar hvilke informasjon vi kan få fra skårslagprøvingen av disse materialene.

Oppgave 4.43

Hvilke egenskaper avdekkes ved de ikke-destruktive prøvemetodene?

Oppgave 4.44

Tegn og forklar prinsippet for røntgenundersøkelse og ultralydundersøkelse av metaller.

Oppgave 4.45

Sammenlign for røntgenundersøkelse og ultralydundersøkelse med hensyn på hva slags feil de avdekker. Fordeler og ulemper.

Oppgave 4.46

Hvordan kan vi bruke røntgen for å undersøke en sveiseforbindelse?

Oppgave 4.47

Hvilke andre metoder for sprekundersøkelser har vi?